

РЕЦЕНЗИЯ

От: *доц. д-р Пламен Маринов Ралчев*

УНСС, Катедра „Международни отношения“;

*Научна специалност: 3.3. Политически науки, Политология
(международни отношения и външна политика)*

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по *научна специалност 3.3. Политически науки (Политология – Сравнителна политология)* в СУ „Св. Климент Охридски“, Философски факултет, Катедра „Политология“

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, утвърдено със заповед на ректора на СУ ”Св. Кл. Охридски” РД 38-110 от 21.02.2024г. на основание на чл. 4 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и от протокол №7 от Факултетен съвет на Философски факултет от 06.02.2024 г.

Автор на дисертационния труд: Александър Иванов Драганов

Тема на дисертационния труд: Политическите партии на САЩ и Канада в контекста на противопоставянето между либерали и консерватори (2016-2019)

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Александър Иванов Драганов се е обучавал в докторската програма към катедра „Политология“, Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ по професионално направление 3.3. Политически науки (Политология – Сравнителна политология). Преди това е получил бакалавърска степен по Културология и магистърска степен по Политически мениджмънт от СУ „Св. Климент Охридски“.

Професионалният му опит като преводач на художествена и научно-популярна литература е спомогнал за формирането на един широк интелектуален профил, в който научните стремежи на настоящото дисертационно изследване изглеждат осмислени и реализирани. Безспорно, както от средното си образование в НГДЕК, така и от висшето си образование, докторантът е получил изключително висока образователна подготовка. На този фон, обучението му в докторската програма на Катедра „Политология“ представлява холистично надграждане.

Дисертантът е изпълнил всичките си задължения, предвидени в индивидуалния план за обучение в докторантура, включително положени изпити и публикации. Отчислен е с право на защита на дисертационен труд и същият е насочен към научно жури, съгласно съответните решения на катедрения и факултетния съвет и заповед на Ректора на СУ № РД 38-110 от 21.02.2024 г. Дисертантът отговаря на минималните национални изисквания за присъждане на ОНС „доктор“. Представеният за защита дисертационен труд е подложен на проверка със специализиран софтуер и не е установено плагиатство.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Обемът на дисертацията е 212 страници, обособени в увод, четири основни глави, заключение и библиография. Изследването има ясно очертан времеви интервал от 2016 до 2019 г. В първа глава авторът е направил впечатляващ теоретичен обзор по темата. В началото разглежда феномена на идеологическото противопоставяне и политическата поляризация, наблюдавани в САЩ. След това докторантът се фокусира върху политическите партии в Канада и това, което той определя като „неуспешния им флирт с популизма“. В края на първа глава е направен кратък преглед на анализи на български автори по темата.

Втора и трета глава разглеждат, всяка поотделно, структурата на

политическите сили в САЩ и Канада, като основните партии са разгледани в ретроспекция на своята история и позиции в спора по оста либерали и консерватори. Обърнато е внимание и на по-малките играчи, като е проследен ефектът, който те оказват върху изборите в разглеждания в дисертацията времеви период. Ако втора и трета глава се характеризират с ретроспективно преобладаващо информативно-дескриптивно изследване, то в четвърта глава доминира проблемно-аналитичният подход. Направен е критичен сравнителен анализ между двете системи и различните причини за разликата, наблюдавана между двете съседни държани – културни, институционални, демографски, социални политики, партийни системи, като основната тежест пада върху медиите.

Прави добро впечатление, че в края на всяка глава са открити основните моменти в нея и е направено обобщение, което от една страна улеснява четящия, а от друга – прави връзка и преход към следващите глави. Библиографията е адекватна, съответстваща на темата, изчерпателна и добре представена, разделена според типа цитирани източници – научна и научнопопулярна литература, публицистика, официални и популярни източници, групирани съответно на английски и на български език.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Темата на изследването е изключително значима, но слабо разработена в българската политологична литература. Обектът и предметът на изследването са ясно дефинирани. Обект на изследването са политическите партии в САЩ и Канада. Разглеждат се основните политически сили и начина, по който са стигнали до съвременното си противопоставяне. Предмет на изследването е противопоставянето между партиите в двете политически системи.

Основната теза на дисертацията е, че канадските избиратели отхвърлят крайните течения в съвременната политика, докато

американските, силно повлияни от медийния климат в страната, по-често гласуват за крайни кандидати, особено вдясно. Това е резултат от обществена поляризация, при която една крайна гледна точка се налага над останалите. За да докаже своята теза, дисертантът прави анализ на изборните резултати в двете държави от последните години и преглед на основни медийни източници, за да илюстрира различния климат в двете страни - остро противопоставяне в САЩ и склонността към консенсус в Канада.

Дисертационният труд съпоставя партийните системи на САЩ и Канада. Изпълнени са няколко изследователски задачи:

- Направен е теоретичен обзор на академичния дебат по темата. Разгледан е феноменът на поляризацията;

- Анализирани са структурата на основните политически сили в САЩ и Канада;

- Изведени са общите и различните аспекти на двете политически системи.

Изследването показва контраста между политическата култура в двете държави и начина, по който избирателите реагират в новата политическа ситуация. Търсят се причините за различията, културни, институционални, социални, характерът в партийните системи. Стига се до извода, че основната разлика произтича от различния медиен климат в САЩ и Канада - в САЩ се наблюдава бум на медии, които стимулират крайните емоции на гражданите, които под тяхно влияние вземат крайни решения. В Канада се наблюдава по-спокойна обстановка, плод от наличието на обществени медии, радващи се на високо доверие.

Като цяло, изложението реализира в пълнота изследователските намерения, структурата е подходяща и логична, използваните изследователски методи, източници и научна литература са актуални и добре подбрани.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертационният труд на Александър Драганов несъмнено има приносен характер. Авторът е формулирал четири претенции за научни приноси.

1. Систематизиране и обзор на съществуващите теории по темата за противопоставянето между либерали и консерватори в САЩ и Канада.
2. Сравнителен анализ на партийните кливиджи в САЩ и Канада.
3. Сравнителен анализ на механизмите и инструментите, оказващи влияние върху електората.
4. Сравнение на политическите сили в САЩ и Канада по линията „либерално-консервативно“.

Можем да приемем, че в съществената си част претенциите за приноси в дисертационния труд са основателни.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът има три публикации, свързани с темата на дисертацията, което показва целенасоченост и последователност на неговите изследователски интереси.

1. *To Be or Not To Be: American Influence on LGBT+ Rights in Bulgaria*, Published in *Balkan Social Science Review (BSSR)*, 2021 (с доц. Искрен Иванов).
2. „Трети в игра за двама: ролята на малките партии в изборите за президент на САЩ през 2016 и 2020 година“, издадена в списание „Политически изследвания“, брой 1-2/2022 година.
3. „Новото (не)нормално – ковид и десния популизъм на Максим Берни в Канада“, представена на Докторантски Четения 2022.

6. Оценка на автореферата

Представеният от дисертанта автореферат в обем от 31 страници коректно и в значителна степен отразява съдържанието и всички важни акценти, констатации, изводи и обобщения на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертационното изследване впечатлява със своята задълбоченост. Все пак, за целите на дискусията по време на публичната защита, интерес би представлявало да се чуе мнението на автора дали и при какви условия икономическата либерализация подхранва политическия консерватизъм, как политическите кливиджи в САЩ и Канада се влияят от образователния ценз, както и как новите имигрантски общности се позиционират по оста „либерално – консервативно“ след като вече са установят и получат легален статут, съответно в САЩ и Канада.

8. Заключение

На вниманието на научното жури е представено едно завършено и самостоятелно реализирано дисертационно изследване, което демонстрира уменията на докторанта да формулира и задълбочено да изследва научни проблеми.

По моя преценка, дисертационният труд е разработен в достатъчна степен и удовлетворява изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане. Въз основа на гореизложеното в рецензията, давам положително становище за присъждането на Александър Иванов Драганов на ОНС „доктор“ в Професионално направление: 3.3. Политически науки (Политология – Сравнителна политология).

20.05.2024 / София

Подпис:

доц. д-р Пламен Ралчев